

Bogdan Nogalski

Uniwersytet Gdański

Tomasz Franas

Kancelaria Finansowa Franas & Co. Sp. z o.o. w Warszawie

PRZEKSZTAŁCANIE SPÓŁDZIELNI W ORGANIZACJĘ KONKURENCYJNĄ – EWOLUCJA CZY REWOLUCJA

1. Wstęp

Pomimo upływu ponad szesnastu lat od momentu zainicjowania rynkowych zmian gospodarczych w Polsce, nie we wszystkich organizacjach dokonała się transformacja zwiększająca ich konkurencyjność. Często bariery owej transformacji tkwią w przyjętych wcześniej i sprawnych – ale w innych warunkach – strukturach formalnych i formach organizacyjnych.

Autorzy nie mają na myśli tego, że spółdzielnia, jako forma organizacyjna prowadzenia działalności i wzajemnego wspierania się i samopomocy, się przeżyła, że jest formą nieefektywną. Chcą oni zasygnalizować, że forma ta obecnie – pomimo działań podejmowanych przez działaczy spółdzielczych – przeżywa kryzys i nie jest w stanie w konkurencyjnej gospodarce skutecznie i wyraźnie poprawiać efektywności działania spółdzielni. Dziś spółdzielnie nie są wielotyśięcznymi organizacjami, jakimi były przed dwudziestoma laty i wcześniej. Liczba członków zmniejszyła się dramatycznie, również dlatego, żeby taką organizacją można było sprawniej zarządzać w konkurencyjnej gospodarce. Niestety, pomimo zmniejszenia się ogólnej liczby członków w organizacjach spółdzielczych, nie zmieniła się jednak mentalność tych, którzy pozostali. Myślą oni często nadal w kategoriach przedtransformacyjnych i zachowują się zgodnie z tą ideą. Dlatego wydaje się, że jednym z warunków dalszego ich przetrwania i rozwoju ekonomicznego muszą być zmiany, głównie w sferze formy organizacyjnej i statusu prawnego. Pojawia się zatem ważne pytanie: czy zmiany takie mogą być przeprowadzone ewolucyjnie, czy rewolucyjnie?

Pytanie to wynika z tendencji i warunków towarzyszących działaniu współczesnych spółdzielni traktowanych jako przedsiębiorstwa. Kształt własnościowo-

-organizacyjny spółdzielni oraz jej rynkowego zachowania determinowany jest bieżącymi warunkami, w jakich przychodzi jej w danej chwili funkcjonować, a także postrzeganymi przyszłymi tendencjami w zakresie ich kształtowania się. Analizując współczesną gospodarkę światową, możemy dostrzec pewne tendencje, które będą wpływać w najbliższych latach na kształt oraz zdolności konkurencyjne spółdzielni. Postrzegamy je jako zjawiska w sposób istotny determinujące stan obecnych i przyszłych warunków. Są to: globalizacja, rozwój technologii teleinformatycznych, zmiany wzorców kulturowych i poziomu aspiracji pracowników czy nasilająca się nieprzewidywalność otoczenia. Odwołując się w tym momencie do modelowej sytuacji spółdzielni, autorzy artykułu uważają, że efektem zmian w gospodarce polskiej, zbieżnym z tendencjami gospodarki światowej, jest przesunięcie warunków prowadzenia biznesu z modelu „zmiany leniwe i ciągłe” do modelu „zmiany dynamiczne i skokowe”. Dlatego twierdzą oni, że przekształcanie form organizacyjno-prawnych spółdzielni w formy organizacyjno-prawne, jakimi są spółki prawa handlowego, ma bardziej charakter zmian rewolucyjnych, aniżeli ewolucyjnych i jest pochodną zmiany warunków w ich otoczeniu.

Celem opracowania jest przedstawienie procesu gospodarczego przekształcania spółdzielni w spółkę kapitałową, jako sposobu restrukturyzacji spółdzielni poprzez zmianę formy prawnej, w jakiej ona funkcjonuje, oraz wykazanie warunkowań zapewniających sprawne wdrożenie tego procesu. Opracowanie powstało na podstawie doświadczeń praktycznych autorów związanych z ich aktywnym udziałem w tego typu procesach.

2. Dlaczego spółdzielnie są skłonne się przekształcać?

Restrukturyzacja spółdzielni poprzez jej gospodarcze przekształcenie w spółkę kapitałową to proces podejmowany przez coraz większą liczbę spółdzielni¹, którym ograniczenia narzucone ustawą Prawo spółdzielcze zamykają drogę rozwoju.

Prawo spółdzielcze w swych pierwotnych założeniach dawało jedną z największych wartości w życiu człowieka – pracę. Historia spółdzielczości na ziemiach polskich wiąże się nierozłącznie z wątkiem patriotycznym. Zrzeszanie się w formach spółdzielczych pozwalało zachować korzenie polskości i wspierać przedsiębiorczość. Wartości majątkowe, dziedziczenie, aliance kapitałowe nie miały wówczas takiego jak dziś znaczenia. Liczyła się przede wszystkim odzyskana wolność i możliwość pracy, aby można było godnie przeżyć. Duch spółdzielczości w okresie PRL-u zmienił swój pierwotny samorządny charakter, stając się jednym z elementów centralnie sterowanej państwowej gospodarki.

¹ Do spółdzielni, które dokonały przekształcenia, należą m.in.: SPOŁEM Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Zabrze, SPOŁEM Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Tychach, Spółdzielnia Farmaceutyczna ESPEFA w Krakowie, Spółdzielnia ZORKA w Jeleniej Górze, Spółdzielnia Spółdzielczy Dom Handlowy „KOSZYKI” w Warszawie, Wojewódzka Spółdzielnia Surowców Wtórnych w Elblągu, Spółdzielnia Inwalidów Przemysłu Skórzanego w Warszawie, Spółdzielnia Pracy „AGRICOLA” w Ciecierzynie, Międzywojewódzka Usługowo-Produkcyjna Spółdzielnia Inwalidów w Olsztynie, Spółdzielnia Lekarska w Sopocie, Spółdzielnia Ogrodnicza w Poznaniu, Spółdzielnia Dźwigowo-Instalacyjna w Lublinie.

Początek lat dziewięćdziesiątych przyniósł zmiany prawa spółdzielczego, likwidując centralne związki spółdzielcze i oddając własność spółdzielni jej członkom. Własność ta jest jednak pozorna i sprowadza się do kolegialnego decydowania o spółdzielni. Podstawowe wady własności spółdzielczej można sprowadzić do trzech obszarów:

- wartość zaangażowanego przez członka majątku w formie udziałów w spółdzielni nie przekłada się na prawo głosu, ponieważ każdy członek spółdzielni, bez względu na wartość wniesionego udziału, ma prawo do jednego głosu (tylko w spółdzielniach osób prawnych może to być unormowane odrębnie);
- udział w spółdzielni nie może być sprzedany, a jedynie może być członkowi zwrócony w wartości nominalnej, co powoduje, że wzrost wartości przedsiębiorstwa spółdzielni nie przekłada się na wzrost wartości udziałów;
- udział w spółdzielni nie może być dziedziczony, a więc wartość wypracowana przez jedno pokolenie nie jest przekazywana kolejnemu, co jest jedną z podstaw gospodarki rynkowej.

Drugi obszar ograniczeń związany jest ze zdolnością spółdzielni do pozyskania kapitału, w tym kapitału własnego i kapitału intelektualnego – menedżerskiego. Sprowadza się do trzech podstawowych kwestii:

- po pierwsze – spółdzielnia, ze względu na opisany wyżej brak powiązania zaangażowanego kapitału z prawem głosu oraz brak możliwości wyjścia z inwestycji poprzez zbycie udziałów lub akcji według ich ceny rynkowej, ma właściwie zamkniętą drogę do pozyskania inwestora finansowego lub branżowego;
- po drugie – spółdzielnia jest osobą prawną o zmiennym kapitale udziałowym, w przeciwieństwie do spółek kapitałowych, w związku z tym wierzyciele (banki, kontrahenci) postrzegają podmioty spółdzielcze jako ryzykowne;
- po trzecie – duże znaczenie dla sprawności zarządzania podmiotami spółdzielczymi ma obszar personalny. W skład zarządu i rady nadzorczej mogą wchodzić jedynie członkowie spółdzielni. Jeżeli chodzi o pozyskanie członków zarządu, to dopuszczana jest, choć niechętnie i raczej rzadko stosowana, możliwość pozyskania osób z zewnątrz, spoza grona dotychczasowych członków. Natomiast do składu rady nadzorczej powoływani są obecni członkowie, co staje się szczególnie wykrzywioną formą, jeżeli jest to spółdzielnia pracy, gdzie członkami mogą być jedynie pracownicy. Wówczas np. sprzątaczką zasiada w radzie nadzorczej i ma pełnić funkcję kontrolną i doradczą dla zarządu. Oczywiście efektem takiego stanu jest zupełny brak funkcji doradczej i weryfikującej kierunki działania zarządu, które to funkcje powinna pełnić również rada (por. [Ustawa... 1982]).

Przedstawione ograniczenia wpływają z różną intensywnością na funkcjonowanie poszczególnych spółdzielni i skłaniają ich władze oraz członków do rozważenia możliwości przekształcenia spółdzielni w spółkę kapitałową.

Reasumując, można stwierdzić, że ujawniają się dwa główne powody, które kreują skłonność spółdzielców do przekształceń tej formy organizacyjno-prawnej w formę spółki kapitałowej. Są to: powody gospodarcze związane ze sprawnym funkcjonowaniem przedsiębiorstwa prowadzonego obecnie przez spółdzielnię

oraz motywów osobiste właścicieli – członków spółdzielni. W ramach pierwszej grupy powodów wyodrębnić można:

- dyskryminację podmiotów spółdzielczych w obrocie gospodarczym, szczególnie w obrocie zagranicznym,
- zamkniętą drogę do pozyskania znaczącego inwestora w celu dalszego rozwoju,
- brak budowania ważnej dla stabilności funkcjonowania więzi właścicielskiej – członkowie przychodzą i odchodzą, a wspólnicy są związani rosnącą wartością rynkową udziału, tym bardziej że udziały mogą być zbywane i dziedziczone,
- dużą presję na wypłatę zysków z powodu niewzrastania wartości rynkowej udziałów członkowskich,
- nieuzasadnione przekonanie członków, szczególnie spółdzielni pracy, że stabilność posiadania pracy płynie z faktu posiadania spółdzielczej umowy o pracę, a nie ze sprawności funkcjonowania tej firmy.

Z kolei motywów własne członków to przede wszystkim:

- brak możliwości zbycia udziału spółdzielczego według jego faktycznej wartości rynkowej (pozostawione wypracowane zyski nie przypadają dla członków odchodzących, wykluczanych czy skreślanych),
- udziały w spółdzielni nie mogą być dziedziczone według ich wartości rynkowej, przysługuje tylko wypłata „gołej” wpłaty na udział,
- obecna wartość spółdzielni budowana była przez setki, a niejednokrotnie tysiące spółdzielców, których dziś już w spółdzielni nie ma, są natomiast obecni członkowie, którzy mogą stać się „prawdziwymi” właścicielami, według zasad które sami mogą ustalić,
- jeżeli spółdzielnia przetrwa na rynku, to jest bardziej niż pewne, że jeżeli dotychczasowi członkowie się na spółdzielni nie uwłaszczą, to uczynią to następni.

Tak rozumiane powody i motywów posiadają swoje ugruntowanie w problemach i zagrożeniach związanych z funkcjonowaniem spółdzielni w obecnych czasach. Obejmują one sytuacje, w których:

- członek spółdzielni ma prawo jedynie do kwoty odpowiadającej jego wkładowi członkowskiemu, a nie do odpowiedniej części wartości całej spółdzielni (na 1 udział przypada jedynie wartość nominalna udziału, a nie część wartości całej spółdzielni),
- zamknięta jest droga do pozyskania inwestora, głównie z powodu; specyfiki głosowania na walnym zgromadzeniu (ten kto ma mały udział, ma tyle samo głosów, co większy inwestor – każdy po jednym), oraz braku możliwości sprzedania udziałów w spółdzielni, co nie pozwala na odzyskanie zainwestowanych pieniędzy, a przede wszystkich uzyskania korzyści,
- nie istnieje w spółdzielni prawo dziedziczenia udziałów, w związku z tym ewentualni spadkobiercy mogą otrzymać tylko wartość nominalną udziału, a nie odpowiednią część wartości rynkowej spółdzielni,
- istnieją niebezpieczeństwa dla spółdzielni, są one związane z niestabilnością Prawa spółdzielczego i potencjalnym wpływem na działalność podmiotów spółdzielczych przez związki rewizyjne i Krajową Radę Spółdzielczą,

- brak jest chęci obejmowania większych udziałów przez zainteresowanych członków z powodu braku przełożenia na siłę głosu,
- brak przełożenia bycia członkiem spółdzielni na posiadanie udziału w wartości całej spółdzielni; może to powodować niewielkie zainteresowanie jej sprawami jako właściciela i ułatwiać „przechwycenie” kontroli nad nią przez podmioty zewnętrzne.

3. Stan wyjściowy „spółdzielnia” – stan oczekiwany „spółka”

Pomimo rodzącej się coraz powszechniej skłonności do przekształcenia spółdzielni w spółkę prawa handlowego, napotykamy w tym procesie na pierwszy z problemów. Należą do nich problemy natury formalnoprawnej. Prawo spółdzielcze przewiduje w zakresie przekształceń organizacyjnych spółdzielni jedynie dwie drogi, którymi są połączenie z inną spółdzielnią oraz podział spółdzielni. Spółdzielnia może również przeprowadzić proces likwidacji. Również po stronie kodeksu spółek handlowych wyłączone jest przekształcenie spółdzielni w jakikolwiek podmiot prawa handlowego.

Stan wyjściowy „spółdzielnia” pozwala na określenie, że:

- spółdzielnia posiada funkcjonujące przedsiębiorstwo, mające swą określoną wartość bilansową i godziwą wartość rynkową,
- wartość bilansową spółdzielni można określić jako udziały członkowskie tworzące fundusz udziałowy, fundusz zasobowy z wypracowanych zysków i inne kapitały,
- członkowie spółdzielni posiadają po jednym głosie na walnym zgromadzeniu, bez względu na wartość wniesionego kapitału.

Z kolei stan oczekiwany oznacza, że:

- utworzona spółka z o.o. przejmie od spółdzielni w pełnym „biegu” funkcjonujące przedsiębiorstwo,
- spółdzielnia ulegnie likwidacji,
- członkowie spółdzielni staną się współnikami spółki poprzez nabycie udziałów w drodze podziału majątku likwidowanej spółdzielni,
- udziałowcy chcący inwestować, będą mogli skupować udziały od innych udziałowców,
- udziałowcy chcący skonsumować korzyści z posiadanych udziałów, będą mieli możliwość uzyskania gotówki ze sprzedaży całości lub części udziałów,
- istnieje dziedziczenie udziałów według ich wartości rynkowej.

Oczekiwany stan, który powstanie w wyniku procesu przekształcenia, będzie zgodny zarówno z przepisami Kodeksu cywilnego (por. [Ustawa... 1964, art. 551, 552, 554]) oraz przepisami Kodeksu pracy (por. [Ustawa... 1974, art. 231] oraz [Wyrok Sądu Najwyższego... 1998]).

4. Proces przekształcenia – etapy

Pomimo braku możliwości bezpośredniego przekształcenia spółdzielni w spółkę kapitałową, wypracowana została metoda pośrednia, zwana przekształceniem gospodarczym. Przekształcenie to jest ciągiem zdarzeń gospodarczych, których efektem końcowym jest przeniesienie całego, funkcjonującego przedsiębiorstwa spółdzielni do spółki kapitałowej, a po stronie właścicielskiej współnikami spółki zostają członkowie spółdzielni. Oczywiście spółdzielnia ulega w tym procesie likwidacji.

W procesie takiego przekształcenia wyróżnić można trzy etapy postępowania:

- etap pierwszy – obejmuje program przekształcenia i decyzję o jego rozpoczęciu i likwidacji spółdzielni,
- etap drugi – polega na utworzeniu spółki i wniesieniu do niej przedsiębiorstwa spółdzielni,
- etap trzeci – obejmuje faktyczną likwidację spółdzielni i podział jej majątku pomiędzy jej dotychczasowych członków.

Szczegółowy harmonogram i opis działań przy realizacji tego procesu jest następujący.

Przygotowanie spółdzielni do podjęcia procesu restrukturyzacji w obszarze właścicielskim, czyli uzyskania odpowiednio wysokiego poparcia walnego zgromadzenia spółdzielni rozpoczyna etap pierwszy procedury. Jest on, w wyniku podjęcia dwóch uchwał o postawieniu spółdzielni w stan likwidacji, dla których wymagane jest oddanie $\frac{3}{4}$ głosów (art. 113 § 1 pkt 3 ustawy Prawo spółdzielcze), najbardziej newralgicznym punktem całego procesu pod względem decyzyjnym.

Kolejnym działaniem w tym etapie jest przygotowanie programu przekształcenia, a w jego ramach dwóch szczególnie ważnych informacji. Należą do nich wyznaczenie poziomu kosztów procesu przekształcenia oraz sposobu, w jaki będzie dzielony majątek pozostały po likwidacji spółdzielni. Obszar kosztów jest szczególnie ważny dla zarządu, który ma możliwość określenia zdolności spółdzielni do ich poniesienia, ewentualnie wskazania źródeł pochodzenia środków na realizację procesu przekształcenia. Z praktyki wynika, iż najczęstsze źródła pochodzenia środków finansowych na pokrycie kosztów przekształcenia stanowią środki pieniężne posiadane już przez spółdzielnię, zbycie określonej części majątku spółdzielni, najczęściej nieruchomości, lub współpraca z partnerem zewnętrznym, który docelowo staje się inwestorem w powstałej spółce. Drugi z obszarów związany jest z poparciem procesu przekształcania. Jest on niezmiernie istotnym i ważnym działaniem dla uzyskania poparcia odpowiedniej ilości członków spółdzielni. Jeżeli na etapie zatwierdzenia ramowego programu przekształcenia na walnym zgromadzeniu spółdzielni nie można uzyskać dla tego programu większości $\frac{3}{4}$ głosów, to sprawne przeprowadzenie procesu jest w sposób poważny zagrożone.

Z kolei gdy program przekształcenia uzyskał oczekiwane poparcie, wówczas spółdzielnia przystępuje do powołania spółki kapitałowej – najczęstszą formą jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółka uzyskuje wszelkie niezbędne rejestracje, tak aby w momencie rozpoczęcia działalności być już osobą prawną.

Kolejnym działaniem jest postawienie spółdzielni w stan likwidacji. Działanie to rozpoczyna etap drugi. Po wpisaniu do KRS postawienia spółdzielni w stan likwidacji można zrealizować najbardziej kluczowy element całego procesu – wniesienie aportem do spółki całego przedsiębiorstwa spółdzielni. Dwa ważne elementy potwierdzające, szczególnie dla urzędu skarbowego, iż zrealizowana transakcja miała charakter zbycia przedsiębiorstwa, to przeprowadzenie go zgodnie z art. 551 Kodeksu cywilnego i art. 231 Kodeksu pracy. Jest to szczególnie ważne ze względu na uwarunkowania podatkowe w zakresie odmienności w traktowaniu, na płaszczyźnie podatku dochodowego od osób prawnych i podatku od towarów i usług, aportu przedsiębiorstwa i innych aportów.

Po wniesieniu przez spółdzielnię w likwidacji swego przedsiębiorstwa do spółki staje się ona właścicielem wszystkich udziałów w spółce, a jednocześnie, w związku ze zbyciem swego przedsiębiorstwa, sama zaprzestaje prowadzenia działalności gospodarczej. Zgodnie z terminami określonymi prawem spółdzielczym, po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia w monitorze spółdzielczym faktu przejścia spółdzielni w stan likwidacji i wezwaniu wierzycieli do zgłoszenia swych wierzytelności oraz spełnieniu innych warunków, możliwy jest zwrot członkom udziałów członkowskich. Zgodnie z dyspozycjami ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwrot równowartości wniesionych udziałów jest wolny od podatku. Udziały wypłacane są członkom spółdzielni w formie udziałów w spółce, która przejęła przedsiębiorstwo spółdzielni.

Ostatnim, trzecim etapem realizacji procesu przekształcenia jest podział majątku pozostałego po likwidacji spółdzielni. Podział ten odbywa się na mocy uchwały ostatniego walnego zgromadzenia spółdzielni i dokonany może być pomiędzy członków albo na inne cele. Ponieważ majątkiem pozostałym po likwidacji spółdzielni są udziały w spółce, to właśnie te udziały stanowią przedmiot podziału. Na płaszczyźnie podatku dochodowego od osób fizycznych cała wartość przekazanych udziałów podlega opodatkowaniu tym podatkiem. Jest to podatek zryczałtowany, niepodlegający łączeniu z innymi dochodami podatnika, a jego stawka wynosi obecnie 19%. Płatnikiem tego podatku jest spółdzielnia, która musi mieć przygotowane środki na ten cel.

W zależności od sposobu potraktowania zbywania udziałów nabytych wcześniej przez spółdzielnię za aport przedsiębiorstwa (jako formy odpłatnej czy też nieodpłatnej) następuje ustalenie podatku dochodowego od osób prawnych w spółdzielni lub też nie ma ono miejsca. Kwestia ta jest bardzo kontrowersyjna, ponieważ niesie za sobą olbrzymie konsekwencje finansowe, idące w miliony złotych naliczanych lub nienaliczanych podatków. Kontrowersje te wynikają z tego, że nie ma spójności w sposobie interpretowania tej formy zbycia udziałów przez urzędy skarbowe wydające stosowne interpretacje. Podatek dochodowy od osób prawnych, którego spółdzielnia jest płatnikiem, i podatek dochodowy od osób fizycznych, którego jest płatnikiem, stanowią zdecydowanie najwyższe koszty procesu przekształcenia i sięgają nawet 80% wszystkich kosztów.

Po dokonaniu podziału udziałów w spółce pomiędzy członków i wykreśleniu spółdzielni w KRS uzyskujemy oczekiwany efekt końcowy procesu – spółka po-

siada przedsiębiorstwo spółdzielni, a współnikami spółki są wcześniejsi członkowie spółdzielni.

Realizacja tak przedstawionej procedury przekształcenia, czyli pełnego projektu, jest możliwa do skutecznego przeprowadzenia mniej więcej w okresie od 12 do 18 miesięcy.

5. Zakończenie

Przedstawiony proces przekształceń, choć przebiega w czasie ewolucyjnie, to jednak pod względem głębokości i swego zakresu oraz zmian dokonywanych w mentalności członków spółdzielni, posiada charakter zmiany rewolucyjnej.

Opisany model przekształcenia gospodarczego był doskonały w praktyce i powstał w wyniku doświadczeń autorów nabywanych przez wiele lat przy realizacji kolejnych projektów.

Do oceny sprawności wdrożeniowej można zastosować kilka wskaźników, które ilustrują stan na wejściu i wyjściu tego procesu. Obejmują one następujące zagadnienia: jaka jest liczba członków spółdzielni w momencie podejmowania decyzji o przekształceniu; czy w spółdzielni funkcjonuje walne zgromadzenie czy zebranie przedstawicieli; jaka jest relacja funduszy własnych spółdzielni w stosunku do funduszu udziałowego, faktycznie wniesionego przez członków spółdzielni; jaka jest relacja wartości rynkowej przedsiębiorstwa spółdzielni do wartości księgowej tego przedsiębiorstwa; jaki jest stosunek wartości rynkowej przedsiębiorstwa spółdzielni do funduszu udziałowego wniesionego przez członków spółdzielni; czy spółdzielnia jest spółdzielnią pracy, czy spółdzielnią o charakterze zamkniętym; czy przy podziale majątku pozostałego po likwidacji spółdzielni brano pod uwagę również inne czynniki niż wartość udziałów członkowskich lub wkładów wniesionych przez członka (np. staż członkowski, staż pracowniczy lub pozycja w strukturze organizacyjnej); porównanie liczby członków rady nadzorczej spółdzielni w stosunku do liczby członków rady nadzorczej w spółce; koncentracja kapitału po przekształceniu, czyli: ilu członków miało ponad 50% głosów na zgromadzeniu spółdzielni przed przekształceniem, a ilu ma po przekształceniu w spółce i czy w tej grupie są członkowie zarządu; porównywalność w obsadzie organów spółdzielni i spółki.

W obszarze oceny efektywności realizacji procesu mogą być wzięte pod uwagę takie elementy, jak: okres zamknięcia procesu przekształcenia, mierzony od dnia uchwały o utworzeniu przez spółdzielnię spółki do dnia wykreślenia spółdzielni z KRS, oraz zgodność w podejmowaniu decyzji dotyczących utworzenia spółki, likwidacji spółdzielni, zbycia przedsiębiorstwa spółdzielni, a następnie przy podejmowaniu uchwały o sposobie podziału majątku pozostałego po likwidacji spółdzielni.

Należy stwierdzić, że tabelaryczne zestawienie dla każdej spółdzielni stanu wyjściowego, skwantyfikowanego w postaci podanych wyżej wskaźników oraz oceny sprawności przeprowadzenia procesu, pozwala określić, jakie czynniki mają wpływ na sprawność realizacji procesu restrukturyzacji, a jakie stanowią dla niego zagrożenie.

Na zakończenie chcielibyśmy jeszcze wymienić dwie grupy korzyści, jakie wynikają z przekształcenia gospodarczego spółdzielni w spółkę kapitałową. Są to korzyści z samego procesu przekształcenia oraz korzyści z posiadania przez byłych członków spółdzielni udziałów w spółce z o.o. Tak więc dla zainteresowanych członków powstaje możliwość skupowania udziałów, a przez to uzyskania istotnego wpływu na funkcjonowanie spółki i oczywiście znaczącego udziału w jej majątku, natomiast dla członków zainteresowanych spieniężeniem udziałów otwiera się taka możliwość, ponieważ pojawią się zainteresowani zakupieniem udziałów, której to możliwości nie mają w spółdzielni. Do tych drugich korzyści należą m.in. utrzymywanie pakietu udziałów i pobieranie dywidendy z zysku spółki, przy jednoczesnym wzroście wartości rynkowej udziałów, sprzedaż posiadanego pakietu udziałów dla innych obecnych udziałowców lub inwestora zewnętrznego, likwidacja spółki i wycofanie w ten sposób środków; możliwe są również inne warianty realizacji dochodu.

Literatura

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny, DzU nr 16, poz. 93 z późn. zm.

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy, DzU 1998 nr 21, poz. 94 z późn. zm. (tekst ujednolicony).

Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, DzU 2003 nr 188, poz. 1848 (tekst ujednolicony).

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1998 r., I PKN 169/98, OSNP 1999/13/423.

TRANSFORMATION OF A CO-OPERATIVE STRUCTURE INTO A COMPETITIVE ORGANIZATION

Summary

The study presents an economic process regarding transformation of a co-operative structure into a trading partnership. This process poses the form of restructuring a co-operative structure by means of change of the its legal form and indication of the conditions ensuring the efficient course of implementation of this process.

The study is based on author's practical experience resulting from their participation in the processes of that type.